

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1735. usque ad annum 1737

Fleury, Claude

Augustæ Vindelicorum [u.a.], 1786

VD18 90119347

§. 25. Henrici de Bissy Cardinalis decessus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67868](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67868)

Sæc. XVIII.
A. C. 1737.

Interfuit jam tertiis comitiis, in quibus, si ejus merita prævaluissent, abs omni controversia ad supremos Apostolatus honores evehctus fuisset: Ast Origo dignitates promeruisse, satis fuit; non enim labores propter honorem, sed honorem propter labores, quos in Ecclesiæ commodum subiret, ambiebat, quapropter a Clemente XII. neo-electo Papa gravissimis negotiis adhibitus, perarduas lites cum Lusitano & Sabauda Regibus componere, & in Cosciæ causam inquirere coactus est, ubi semper, cum mitissimæ esset indolis, benigniorem tulit sententiam: Anno autem hujus sæculi trigesimo sexto tam gravi opprimebatur morbo, ut omnibus Ecclesiæ Sacramentis munitus, extremam vitæ horam omni ferme momento præstolaretur: convaluit equidem, mox tamen ex nimia virium debilitate morbi vehementia adeo augebatur, ut die decima octava Martij anni sequentis ætate meritisque gravis anno vitæ septuagesimo sexto naturæ concederet: sepultus est in tituli sui Ecclesia ad S. Eustachium in monumento, quod mortis memor sibi vivens posuit.

§. XXV.

Henrici de Bissy Cardinalis decessus.

M m 5

Præ-

Sæc. XVIII. **P**ræful maxime venerandus, æternæ
 A. C. 1737. que laude dignissimus Henricus de
 Thyard de Bissy natus est in Burgun-
 dia die vigesima quinta Maij anno a re-
 parata salute millesimo sexcentesimo
 quinquagesimo septimo. Patrem ha-
 buit Illustrissimum Comitem Claudium
 Rectorum Ordinum Equitem auratum
 & Matrem Eleonoram Angelicam de
 Nucheze præclari generis, ac virtutis
 Matronam. Ab his Henricus Christi-
 anæ Religionis fundamenta uberrime
 edoctus, quasi hæreditaria sorte tradi-
 tam accepit pietatem, & eruditionis
 ardorem; in prima statim ætate probita-
 tis ac sagacitatis igniculi tam luculen-
 ter elucebant, ut ad res præclare ge-
 rendas, & magna Ecclesiæ obsequia
 olim præstanda ipso naturæ beneficio
 procreatus crederetur. Hac ipsa na-
 turali aptitudine atque animi propen-
 sione ad Ecclesiasticum statum incita-
 tus, in græcis hebraicisque literis ut-
 pote intrinsicis hermeneuticis subsidiis
 felices optatosque progressus fecit,
 moxque animum ad sacratiores disci-
 plinas adjecit; unde Theologicis &
 Canonicis institutis probe instructus,
 Clericali militiæ nomen dedit, factus
 que publico suæ doctrinæ experimentum
 in Sorbona Doctoratus honores adeptus
 est. Tum vero Sacri Codicis San-
 ctorum

etorumque Patrum lectioni sedulo in-
 tentus, fidei veritates adversus Secta-
 rios tueri studuit, seque in controver-
 siis tam dogmaticis quam Theologicis
 versatissimum reddidit. Hac doctrina
 Ecclesiastico Viro admodum necessaria
 spectatus, omnium oculos, amorem
 atque admirationem in se convertit:
 præcipue vero a Patre de la Chaise,
 qui Ludovico XIV. Galliarum Regi a
 confessionibus erat, maximi habitus,
 Abbas Nobiliaci dictus est, brevique
 amplioribus fulsit Ecclesiæ dignitatibus;
 anno enim Christi millesimo sexcentesi-
 mo octogesimo septimo Tullensis Epif-
 copus renuntiatur, quam Ecclesiam
 per septendecim annos non sine maxi-
 mo Apostolici Zeli elogio rexerat, fa-
 ctus forma gregis, Franciæ lumen,
 Ecclesiæ ornamentum, & Episcopalis
 Ordinis gloria, sedisque Apostolicæ
 fulcimentum: siquidem Romanæ Ec-
 clesiæ dogmata, eorumque orthodo-
 xiam, Ecclesiasticas immunitates, &
 summi Pontificis infallibilitatem ore &
 calamo tam strenue propugnabat, ut in
 gratitudinis signum, & meriti com-
 mendationem sæpius paternis summo-
 rum Pontificum literis fuerit honora-
 tus: nec remissiore affectu ipsemet
 Franciæ Rex hunc Præsulem prosequen-
 batur, a quo etiam ad Burdegalensem
 Archie-

Sæc. XVIII.
 A. C. 1737.

Sæc. XVIII. Archiepiscopatum nominatus est, quam
 A. C. 1737. tamen Ecclesiam justis de causis ac-
 ceptare renuebat; ne vero Rex sum-
 amorem sine publica testificatione, &
 hujus Præfulis merita sine præmio re-
 linqueret, eum Tricensi, Fontana & S.
 Germani de Pratis Abbatiis auxit: cum
 autem Meldensis Urbs & Ecclesia, olim
 primi Hugonotici conventus sedes fuis-
 set, hique ejectis Catholicis veram in-
 dem eliminare studuissent, ad sanan-
 da tam acerba Religioni inflicta vulne-
 ra peritissimo opus erat Medico, quo-
 circa Rex mortuo percelebri Jacobo Be-
 nigno Bossuet Episcopo ad hanc Eccle-
 siam Henricum acerrimum Sæctario-
 rum profligatorem, invictumque veri-
 tatis Heroem præ ceteris nominavit:

Hac dignitate conspicuus ad debel-
 landos Jansenistarum errores amplifi-
 mum Zeli sui campum sibi aperiri, sum-
 mopere lætabatur, ac præprimis con-
 tra eos anno hujus sæculi decimo in-
 structionem edidit Pastoralem, in qua
 Ecclesiæ auctoritatem in decidendis
 factis dogmaticis egregie stabilivit, &
 P. Juenini Institutiones Theologicas
 proscripsit: non desuere tamen, qui
 Henrici lucubrationem impugnare mo-
 larentur; ipse vero eorum subterfuga
 tam anno hujus sæculi duodecimo,
 quam

quam decimo sexto doctissimis observa- Sæc. XVIII.
tionibus confutavit, non sine maximo A. C. 1737.
summi Pontificis omniumque recte sen-
tientium applausu atque approbatione.
Ampliolem adhuc laudem sibi concilia-
bat, dum pro Constitutione *Unigenitus*,
quæ tantos in Gallia motus ciebat,
juratissimo studio semper stetit, ac de-
cisionis hujus Pontificiæ hostes acerri-
me infectatus, eorum erroribus tena-
cissimus fidei Catholicæ assertor sese op-
posuit. Nec id suo caruit fructu; si
enim hæc pestis in aliquibus Franciæ
Provinciis repressa fuit, certe conservatæ
puritatis felicitas maximam partem
Henrici vigilantix, ejusque solidis lu-
cubrationibus, debebatur. Hinc Lu-
dovicus XIV. Franciæ Rex egregium
hunc Pastorem, per quem publica sa-
lus staret, Sacra etiam Purpura ornan-
dum censuit, ne talis tantusque Vir, in
quo quicquid erat, splendebat, & quid-
quid in eo splenduit, virtutis fulgor
erat, ab ullo ignoraretur. Itaque ad
Regis preces inter Cardinales coopta-
tus est a Clemente XI. Papa, qui, dum
ejus inaugurationem in Consistorio ut
vocant, secreto promulgabat, ejus lau-
des his verbis complexus est: *Creare*
similiter intendimus alium Cardinalem, nem-
pe Venerabilem Fratrem Henricum de
Thyard de Bissy Episcopum Meldensem,
cujus

Sæc. XVIII *cujus eximia in Nos, in Ecclesiam uniuersam, imo & in ipsam Catholicam Religionem merita sive pro Ecclesiastica libertate tuenda, cum Tullensi Ecclesiæ præcesset, & ve pro orthodoxæ veritate doctrinæ propaganda, postquam ad Meldensem transiit, fuit, satis nobis comperta sunt, & nota. Fuit præterea Henricus plurimum Meldensi Ecclesiæ; illam siquidem plurimis ornavit monumentis, ædes Episcopales reparavit, atque ad elegantioris formam reduxit, necnon in Ecclesiæ Cathedrali Altare majus erexit, magifico prorsus sumptu, pretiosisque ornamentis. Magnis quoque expensis novas aperuit scholas, largis assignatis stipendiis pro selectioribus Philosophiæ & Theologiæ studiosis. Ac denique Antecessorum suorum statuta pro restauranda Cleri sui disciplina in unum collegit librum, & novis, iisque oppido salutaribus auxit. In primis vero curis habuit, errorum Zizania in agro Dominico succrescentia penitus extirpare. Eo fine Ludovico Regi usque ad extremum vitæ halitum immote assistit, ac sedulo accessum Cardinali Nuncio Archiepiscopo ad Regem monendum præpedivit, ne ejus suasionibus Regia statuta contra Jansenistas edita forte immutarentur. Nil tamen intemisit eorum, quæ ad hunc Cardinalem*

Sacra

Sæc. XVIII.
A. C. 1737.

Sacræ Sedi conciliandum conferre cen-
 sebat; præcipue vero cum Cardinale
 de Rohan amico suo de fancienda unio-
 ne, & componenda gravi hac contro-
 versia in consultationem venit, annuit-
 que, ut ejusdem Vicarius Generalis
 Abbas Cavalierus Romam decerneretur,
 qui de opportunis hæc dissidia tol-
 lendi mediis cum summo Pontifice age-
 ret. Postquam vero Jansenistarum op-
 positio ad eum temeritatis gradum per-
 venit, ut etiam a Papa ad generale
 Concilium, ad Lutheri imitationem pro-
 vocarent, ac re ipsa quatuor Franciæ
 Præsules appellarent, Henricus con-
 tra illos scriptum gravi rationum pon-
 dere præstantissimum elucubrabit,
 quod tamen, cum illud Regius Procu-
 rator ceu Gallicanæ Ecclesiæ libertati-
 bus adversum denuntiaret, non modo
 typis edere prohibitum, sed etiam Pa-
 risino Clero Comitibus habere vetitum,
 ne fors plura ejusmodi scripta publicis
 juris fierent. Attamen quo impellente
 hoc edictum fuerit extortum, Henri-
 cus haud ignarus, Aurelianensem Du-
 cem, qui Ludovico XV. ob ætatem re-
 giminis impare, Regnum moderaba-
 tur, questum ibat, junctaque cetero-
 rum Præsulum opera tantum effecit,
 ut Dux encyclica epistola ad omnes
 Franciæ Episcopos data declararet,
 omni

Sæc. XVIII.

A. C. 1737.

omni legum severitate & tota Regi
auctoritatis mole esse premendos
qui Diæcesani in Episcopalem auctori-
tatem insurgere, vel revocandæ paci-
molimina aut per appellationem sine
necessitate aut per alias præpositas
vias interturbare præsumperint, con-
ctisque in hoc casu integrum esse, ad
Regentem recurrere. Hoc Principis
edicto fretus Cardinalis Bissius, pariter
epistola ad Præsules Constitutionibus
ventes data declarabat, ex ipsius etiam
Serenissimi Regentis mente omnes ap-
pellationes omnino nullas, irritasque
& verbum: *Sine necessitate* primum a
Cancellario nequiter fuisse intrusum.
Verum Cancellarius inde graviter of-
fensus, Parlamentum Parisiense solli-
citabat, ut Cardinalis epistolam pub-
lico edicto proscriberet, quod tamen
Aurelianensis Dux præpedivit:

Nec propterea Meldense Capitulum
absterrebat, quominus Appellantibus
accedere pararet: solus Cardinalis cum
paucis velut murum æneum se eorum
conatibus opposuit, & a Regni Admi-
nistratore impetravit, ut Meldensi Cie-
ro appellandi facultas penitus interdi-
ceretur: Id vehementer pupugit No-
villium, qui tam importune Regentis
aures verberabat, ut hic mutata animi
fa-

fui sententia Regiis Secretariis inhibe-
ret, ne deinceps editis decretis Cleri-
cos ab appellandi jure excluderent.

Sæc. XVIII.
A. C. 1737.

In eo tum statu erat Constitutionis ne-
gotium, cum ipsemet Cardinalis pro
terminanda hac lite opportunum cen-
feret, quod præter Constitutionem &
quadraginta Episcoporum Instructio-
nem, Noailii Cardinalis declaratio re-
ciperetur, salva tamen fidei puritate,
Ecclesiæ judicio, & sincera subjectione
erga summi Pontificis decisiones.
Quid vero hac in re postea actum fue-
rit, jam in decursu historiæ nostræ re-
latum est.

Porro Cardinalis Romam delatus,
Innocentii XIII. electioni interfuit, ac
inde in Franciam reversus, ultro abdi-
cata Nobiliaceensi Abbatia, Ludovici
XV. Regis inaugurationi Rhemis adsti-
tit, sequenti vero anno contra Ques-
nellistas in Pontificiæ potestatis defen-
sionem, & Appellantium confusionem
Pastoralem edidit Instructionem, qua
hi impotenter exacerbati, se, etiamsi
anathemate percellerentur, immote
tamen suæ inhæsueros appellationi de-
clarabant. Nec his contenti, insuper
Parisiense Parlamentum ipsis aliunde
lat propitium instigarunt, ut in hanc
Cardinalis instructionem inquirei jube-
ret. Horum tamen machinationibus
Hist. Eccles. Tom. LXXV. N n supe-

Sæc. XVIII. superior erat Cardinalis auctoritas;
A. C. 1737. fus enim Regem adiit, eique exposuit
 ejusmodi attentata Ecclesiæ, suæque
 dignitati summopere derogare, magis
 que exempli pravitate inducere: Ex
 propter Rex totum hoc negotium
 scuti, & in Cardinalis favorem
 contra Parlamenti ausus honorificum
 decretum promulgari, ac demum
 illud ad acta referri iussit: Nec hic stetit
 Regius in meritissimum hunc Virum
 favor; quippe Rex illum Equestris Or
 dinis S. Spiritus insignibus donavit,
 eique Romam ad S. Comitia properant
 literas commendatitias Regiæ benereo
 lentia testes dedit. Mirum autem
 dictu, quam singulari animi lætitia Car
 dinalem affecerit Benedicti XIII. ele
 ctio, & Fleury Foro-Julienfis Episcopi
 nominatio in primum Regis Ad
 ministrum; illius enim sanctitate, &
 hujus religione Quesnellistarum perti
 naciam fractum iri certo sperabat: Nec
 sua eam sefellit fiducia; quippe impet
 lente Fleuryo Franciæ Præsules Cœ
 stitutionis hostibus sese constantissime
 opposuerunt, eoque sine Parisiis Præ
 sidente Bissio Cardinale congregati in Pa
 latio S. Germani de Pratis comitia ha
 buere, in quibus Catholicæ veritatis
 dogmata, & præcipue articulum de
 sanctissima Eucharistia ad populi Intro
 ctiones

Sæc. XVIII.
A. C. 1737.

tionem explicarunt, auctoritatemque
Ecclesiæ Romanæ adversus quosdam
novatores egregie vindicarunt. Emi-
nuit præ ceteris Zelus Cardinalis nostri,
qui etiam Pontificis jura & Constitu-
tionis æquitatem edita scriptione ac
solidissimis rationibus demonstrabat;
quamvis ipsa veritas tam luculenter
patefacta Cardinali tam acerbum Jan-
senitarum odium pareret, ut suis la-
mentis & calumniis invictum hunc
Franciæ Herculem triginta leucis a
Parisiensi urbe extorrem fieri procura-
rent: brevi tamen detecta malevolo-
rum nequitia Cardinalis victor inter fe-
stivas proborum acclamations Parisios
revocatus est. Paulopost idem fatum,
eodemque successu tulit, quin propte-
rea devios in viam veritatis reducere,
& diuturna hæc, quibus Gallicana
scindebatur Ecclesia, dissidia compone-
re cessaret; eo fine frequens ipsi cum
Rohanio & Polignaco consultatio, &
de celebranda Synodo Nationali cum
Rege colloquium, cujus tamen non
alius erat fructus, nisi gloriosi conatus
meritum, & benivisionis fortunæ spes.
Demum Cardinalis Biffius laborum as-
siduitate fractus, ac lento corporis lan-
guore tabescens, vitæ suæ finem appro-
pinquare præsentiebat, quocirca sepo-
sitis omnibus aliis curis, unice de Deo,

N n 2

&

Sæc. XVIII, & animæ suæ salute sollicitus, post
A. C. 1737. quam suprema morientium præsidia non
 minori pietatis sensu, quam intrepidæ
 animi fortitudine receperat, animam
 Parisiis in Abbatia S. Germani exha-
 labat die vigesima sexta Julii anno
 ætatis octogesimo primo nondum ex-
 pleto. Corpus ejus ad Cathedralen
 Ecclesiam translatum tertio post die
 tumulatum est in Crypta, quam ipse
 vivens pro humanis Meldensibus Epi-
 scopis construi curavit.

Cæterum Princeps erat Religionis
 Zelo, morum probitate, ac eruditio-
 nis ubertate suo ævo celebratissimus.
 Historiam quoque Ecclesiæ Meldensis,
 quam P. Tuffand du Plessis Monacho
 Benedictino Congregationis S. Mauri
 conscribendam demandavit, suis sum-
 ptibus & cura anno hujus sæculi trige-
 simo primo evulgavit: Parochiales
 etiam suæ Diœcesis Ecclesias proprio
 ære instauravit, auxitque, pluraque
 alia memoratu dignissima, in Divini
 cultus incrementum, Ecclesiæ præse-
 dium, & ad sui nominis immortalita-
 tem gessit.

Porro in hujus Purpurati exequiis
 perelegantem orationem funebrem in
 Meldensi Cathedrali die quinta Decem-
 bris habuit Abbas Seguyus ejusdem
 Eccle-

Sæc. XVIII.
A. C. 1737.

Ecclesiæ Canonicus, qui in hæc verba: Machab. II. c. 15. v. 12. *Erat huiusmodi visus: Onjam, qui fuerat summus Sacerdos, Virum bonum & benignum verecundum visu, modestum moribus & eloquio decorum &c.* Sermonem suum partitus ostendit, hunc Cardinalem I. præclarum bonitatis & Evangelicæ humilitatis exemplum exstitisse in medio maximarum dignitatum, quibus in Ecclesia fulsit. II. Consummatam fuisse normam Zeli & Apostolicæ sollicitudinis in gravissimis ministeriis, quæ propter Religionem obibat: Zelus vere Episcopalis indidit ardorem omnes explendi partes, quas suæ Ecclesiæ particulari debebat, ejus quoque Zelus universalis ipsum adegit, ut suas curas in universam Ecclesiam extenderet, & ejus Zelus potentissimus ipsum adjuvit, ut cuncta potenter & feliciter exequeretur &c.

§. XXVI.

Antonii Felicis Zondadarii Cardinalis extrema.

Vitam ac lucem Antonio Felici Zondario Senensis dedit Civitas anno prioris sæculi sexagesimo quinto die decima tertia Decembris. Habuit is

N n 3 Pat-